

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 45.

19. Kwietnia 1820

3. - K
1820

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Ameryki północnej donoszą, iż Prowincje Quito, Antofuquia i Choco ogłosiły swoją niepodległość i wezwały Rzeczpospolitą Columbia przez swoich posłów do połączenia się z niemi. Gubernator Hiszpański w Choco ogłosił sam najpierw Rzeczpospolitą. Wojsko Bolivar połączyło się już z wojskami Jenerałów Paeza i Soubletta, nie dostawało jeszcze wojska Jenerała Marino, który w 5000 ludzi stał pod Matuyrynem, a to z powodu słabości tego Jenerała Bolivar, (podług listów datowanych w Angonstarze na d. 2. Grudnia) chciał niezwłocznie ze wszystkimi swoimi siłami, wynoszącymi do 10000 ludzi wyruszyć przeciwko Morillovi, który w 5000 ludzi okopał się pod S. Carlos. Te same gazety, zawierają dwie nawzajem sprzeciwiające się wiadomości względem Limy, podług jednych miał Jenerał Martin na czele wojska Chilijskiego zająć to miasto, podług innych Lord Cochran po powtórnem uderzeniu na Callao (port Limy) miał być odparty.

Hiszpania.

Przez nadzwyczajną sposobność, nadeszły z Madrytu do Paryża wiadomości sięgające do 19. Marca. Gazeta Madrycka Dworska z dnia tego, zawiera różne rozporządzenia Królewskie.

Jednym z tych wyroków mianowani są na współczłonków nowej Rady Stanu, która (podług artykułu 231 konstytucyi) składać się powinna ze 40 współczłonków, następujący: D. Joaquin Blake, Prezes; D. Pedro Agar; D. Gabriel Ciscar obudwa współczłonki Rejentoyi wczasy niewoli Króla); Kardynał Bourbon; D. Andreas Garcia; D. Martin Garay; D. Francisco Xavier Castanos; D. Josef Mariano Almanza; D. Pedro Cevallos; Margrabia Pedrablanca; D. Justo Malina Sbar Navarro; D. Josef Aycinena; D.

Antonie Ranz Romanillos; D. Francisco Requena; D. Esteban Barca. Na Sekretarzy Stanu zostali mianowani: D. Luyanda i D. Juan Madrid Davila. Współczłonki byłey Rady Stanu otrzymają tytuł honorowych Radzców Stanu i wszystkie odznaczające ich zaszczyty i korzyści.

Drugim wyrokiem, uwolnia Król byłego dotąd Sekretarza Stanu, oraz Ministra spraw zewnętrznych Xiążęcia San Fernando i mianuje go Posłem na Dworze Austriackim, D. Evaristo Perez de Castro, dotąd Minister Hiszpański, Rezydent w Hamburgu, mianowany jest w miejscu Xiążęcia San Fernando, pierwszym Sekretarzem Stanu, tymczasowie zaś póki nie przybędzie, poruczone jest toż Ministerstwo, byłemu Posłowi Hiszpańskiemu przy Wysokiej Porcie D. Juan Jabat.

Tercim wyrokiem uwalnia podobnie Król Ministra wojny D. Josefa Marie Alos, a w miejsce jego mianuje Jenerała Porucznika Margrabiego de las Amarillas Ministrem wojny, lecz nie D. Pedro Girona jak mówiono z początku.

Czwartem wyrokiem nakoniec, mianowany jest P. Antonio Porcel Sekretarzem Stanu do zarządu krajów zamorskich. *)

Wyrokiem z d. 16. Marca rozporządza

*) Konstytucya z roku 1812 oznacza siedmiu Ministrów czyli Sekretarzy Stanu (Secretarios de estado y del despacho universal); mianowicie: a) pierwszym Sekretarzem Stanu (jest, teraz D. Evaristo Perez de Castro); b) Sekretarzem Stanu do zarządu Półwyspu i sąsiedzkich wysp (D. Alvarez Guerra, był Minister w Kadyksie podczas Stanów (Cortes); wygnany w roku 1814 do Ceuty); c) Sekretarzem Stanu do zarządu krajów zamorskich (D. Antonio Porcel); d) Sekretarzem Stanu łask i sprawiedliwości (D. Josef Garcia de la Torre); e) Sekretarzem Stanu w Skarbie (D. Antonio Gonzalez Salmon); f) Sekretarzem Stanu Wojny (Margrabia de las Amarillas); g) Sekretarzem Stanu Marynarki (D. Luis de Salazar) Minister Skarbu P. Salmon jest jedynym z dawnego Ministerium.

Król, ażeby wszyscy mieszkańcy Królestwa wykonali na konstytucyją przysięgę tak jak w roku 1812 a to stosownie do prawideł wyroku Stanów (Cortes), wydanego pod d. 18. Marca wspomnianego roku.

Innym wyrokiem z d. 17. oświadcza Król, po zasięgnięciu zdania Junty tymczasowej, iż dla przyspieszenia wyborów potrzebnych do mającego nastąpić zwołania Stanów (Cortes), te same osoby, które już w roku 1812 obranemi były na Alkadów, Regidorów czyli Syndyków, i na ten b. r. obranemi być mogą.

Minister spraw wewnętrznych ogłasza ohołnikiem z d. 17. Marca, iż Jego Królewska Mość po zasięgnięciu Junty tymczasowej rozkazał, aby dzień 19. Marca, jako dzień ogłoszenia Konstytucyi w Kadyxie w roku 1812, obchodzono ze wszystkimi uroczystościami, które wyrokiem Stanów (Cortes) z d. 15. Marca 1813 przepisane zostały.

Pomimo tych odmian zaszytych w ciele dyplomatycznym ogłoszonych już urzędownie. Gazeta Francyi z dnia 27go Marca przywodzi jeszcze następujące: Jenerał Perucznik Xiążę Parque, Kapitan gwardyi przyboczney pod Karolem IV., Poseł w Paryżu zaimie miejsce Hrabiego Fernan Nunez. — Xiążę Frias Poseł na Dworze Londyńskim miejsce Xiążęcia San Carlos. — Don Luis Onis Poseł w Neapolu miejsce Don Pedro Labrador. — Hrabia Torreno, Poseł nadswyczynny i Minister pełnomocny w Berlinie miejsce Don Pasqual Vallejo. — (Hrabia Torreno, znajdujący się teraz we Francyi był współczłonkiem Stanów (Cortes); wdowa po Porlierze jest siostrą Hrabiego). — P. Campuzano uda się do Drezna na miejsce Salmana, który będzie Posłem w Petersburgu. — P. Pando, Szef wydziału w Ministerium spraw zewnętrznych, mianowany jest Ministrem do Lisbony.

Wielka Brytania i Irlandya.

Sprawa Hunta w Yorku zdaje się, iż bardzo długo trwać będzie; Adwokaci ze strony Rządu umordowali już Hunta stawieniem świadków i tysiącami niepotrzebnymi, uszczypliwymi i obrażającymi pytaniami. W Frestonie stronnicy Hunta powybiłali okna w ratuszu i mieszkaniach w spółubiegających się z Huntem, że ten polubownik ich nie otrzymał większości głosów.

Wiadomości z Irlandyi są bardzo zaspokajające względem bezprawiów Związkowych. Niektórzy obawiają się jednak, ażeby ta spokojność nie była umowionym planem,

póki trwa terażniejsze posiedzenie Sądów (Assis) i sądzą, że burzyciele zaczną znowu na nowo popełniać swoje bezprawia.

Francya.

Ostatnie wiadomości odebrane z Paryża są bardzo zaspokajające względem stanu zdrowia Króla Jmci. Dnia 26. rano wyszedł bulletin następujący:

„Król ma się lepiej, Monarcha spał godzin dwie, febra ustata, i oddech wolniejszy.

(Podpisano) Portal, Alibert.“

Stabosc Króla okazała się na d. 24. przez wymioty, poczem Jego Królewska Mość czuł ból w żołądku, i miał zatamowany oddech.

Dnia 27. rano wydano znowu względem Stanu zdrowia Królewskiego następujący bulletin:

„Król cierpi już mniej bólu koło żołądka. Kąpiel z mąki gorzyczynay sprawiła dobroczynne drażnienie w niższej części ciała.“

„Król spał czasami nocy przeszłej i nie ma już febrы.“

(Podpisano) Portal, Alibert, Distel.“

Król słuchał Mszy na d. 27. w swoim pokoju. Poźniej przyjął u siebie Arcybiskupa Paryżkiego Xiążęcia Talleyranda i Posłów Hiszpańskiego i Neapolitańskiego. Po południu pracował Król z Xiążęciem Richelieu i Baronem Pasquier.

Dończenie mowy Hrabiego Marcellusa, mianey w Izbie Deputowanych, z powodu rozpraw nad projektem do prawa względem ograniczenia wolności prassy, przerwaney w N. 85/43 gazety.

„Mówią, że dobre ustawy karne są dostatecznymi. Lecz takich ustaw karaych nie mamy. Szukam ich pomiędzy mnóstwem praw naszych, szukam ich tyle, ile wymaga stan naszych towarzystw, lecz na próżno. Pytam się o nie Rządu ale Rząd jeszcze ie nieprzetoczył a zle się dzieie i codziennie wzrasta. Prawo, które na ostatniem posiedzeniu wyszło na świat jest niczem i żadnem, albowiem wytrącono iedyną zasadę, która mu istnienie i życie dawała. Pomściła się Religya, ona dozwoliła bezbożności. Mości Panowie! reszta jest wam nadto wiadomem.“

„Lecz Cenzura wstrzymmie postęp oświaty. Chciałbym nayprzód, abymi okazano co zyskało oświecenie przy wyuzdaniu prassy. Z resztą iasną jest rzeczą, iż Cenzura nie dotyka kunsztów umiętności nadobnych, matematycznych ani naturalnych. Cóż nazywamy oświeceniem ukształconego świata? Ah! Panowie moi, nie-

był żeby już czas, aby dozwolono spoczywać Ludom pod cieniem potęgi i powagi Władz, miasto niepokoienia ię nieustannie owemi niebezpiecznemi teoryjami owemi przesądnemi pytaniami względem praw, które iak Kardynał Retz bardzo dobrze uważa, nigdzie lepiej nie zgadzają się iak w spokojności.“

To tak wysoce cenione oświecenie często jest ciemnotą a szczęście ieszcze zamienia się w ogień trawiący, który świat pustoszy.“

„Nie Panowie moi, rozsądni i skromni autorowie mający iedynie w zamiarze szczęście swoich współczesnych, nie obawiają się ani czuwania ani surowości ustaw. Skłonni niedowierzać swoim myślom, w przypadku, gdyby nad spodziewanie dzieła ich, zawierały zasady mogące szkodzić towarzystwu, byłiby pierwszymi do potępienia ię, sądząc się za szczęśliwych, że byli ostrzeżonymi. Bez obawy podają swoje dzieła Cenzurze i Sądom. Kto szuka prawdy; nie obawia się tylko Cenzury i Sądu swojego sumnienia.“

„Środki ostrożności wprowadzone do utrzymania towarzystwa niechay dotyczą się tey nauki, która zmierzała do zburzenia onegoż. Niechay one wstrzymują w zawodzie występków i obłądów tych niebacznych i kary godnych autorów, których zgubny jeniusz uwiedziony fałszywemi i dumnymi teoryjami rzuci kłamstwo oraz i niezgodę na świat cywilizowany; — nierozsądni wprowadzeni w obłąd przez przewrotność swoich myśli, nie wiedzą, co ów ieden z naycnotliwych Królów ukoronowanych (Ezechiasz) czuł w swoim czystem sercu: że pokoy i prawda są od siebie nierozdzielne!“

„Nakoniec, słyszałem uczyniony przeciwko temu projektowi zarzut, który w oczach moich jest iego obroną; mianowicie: epokę, w której jest przelony. Mówią; iż chwili w której spełniono wielką zbrodnię, zagrażają naszym wolnościom i chcą one zniszczyć, systemat, którym się do dnia owego rządzono, obcą odmienił niebacznie. Insza zupełnie, dodają, była polityka w epoce co nastąpiła po zabicu Henryka IV., owa epoka zupełnie podobną jest do tey, którą teraz oplakujemy. Twierdzą, iż po tym nieszczęsnym wypadku, nieprzedsięwzięto żadnych środków ostrożności, bieg Rządowy nie został zmieniony i że Francya winna jest tey mądrey polityce to szczęście, którego później doznawała. Panowie moi, co się do tyzce mnie, w którego oczach nie są dowiedzione, ani owe wypadki ani z nich wypływające skutki, przestaję na oplakaniu zamachu, wydzierającego Francyi

Bohatera, Oycę Ludu wchwili, w której tenże wielki Monarcha dla zbawienia Religii i Państw Europejskich gotował się do wyprawadzenia planu Rzeczpospolitey Chrześcijańskiej, który iego umysłowi tak wielką iedną stawę; atoli oszczędzę sobie pracy, szperania w zbiorze naszych dzieiów i szukania niepewnych nauk w czasie dawno upłynionym, kiedy wypadki te, których iestem świadkiem tak głośno mówią. Mało zależy mi na tem roku, w którym Plebani i Zakonnicy dozwolili modlić się za Henryka IV. Nie mam potrzeby zapuszczać się tak daleko w badania chronologiczne, albowiem za skazówkę zdaniom i polityce moiey służy ten rok, miesiąc nawet ten sam dzień, w którym inni służy Religijni, swemi mądrymi radami, nmiarkowaną wymową, iedno z naywiększych miast Francyi (Marsylią), któremu zbytek żalu i niechęci groziły nieszczęściami domowey woiny, umieli zachować od zgroź i krwi rozlewu. Tem mniej zależy mi na tem, że chcą mi wybaczyć przyczyny popełnionego Króloboystwa owych czasów, przez niegodziwego Ravailaca w zasadach, które pewnemu narzucają Zgromadzeniu, kiedy widzę iak owe ulotne i zapalające do mordów pisma, które w moiey obecności nieustannie Francyją niszczą i napełniały, doradziły, wwały i wpoily spełnienie zabójstwa teraznieyszemu Revaillacowi. Tu już żadney nie masz wątpliwości, wszystko nayjaśniej stawia się przedemną; niepotrzebuje żadnych do mniemań; wiem iak myśleć i czynić mi należy.“

„Tak, tym to buntowniczym i fałszywym owocom umysłów, które przygotowały i sprawiły nasze nieszczęście; tym buntowniozym i bezbożnym pismom, które nadużywając od dawna kary godnego pobłażania Władz, dla podkopania w skryteści zasad wszystkich religijnych i cywilnych urzędów, oczekiwali tylko anarchii prassy, żeby zuchwale wyiawili swie czarne sprzysiężenie się, i takim to sposobem zgromadzili zarody burzy w przód, nim ieszcze pioron ukazał się z obłoków; tym więc biezom cywilizowanych Narodów wszyscy słuszni ludzie w świecie muszą świętą wydadz wojnę. W tym szlachetnym boiu bronie będą prawdy przeciwko kłamstwu, cnot przeciwko występkom, szczęścia Ludów przeciwko wszystkim iakie sobie wystawić można nieszczęściom, prawdziwą ich wolność przeciwko okrutney niewoli. Czytajcie dzieie; naydziecie w nich, że owe wielkie imiona: Prawa Narodów, Wolność Obywateli, przygotowywały zawsze tyraniją i ściągaly niewolę. Wolność Ludów winna swoje po-

myślność epiece nieprzedawnianym prawom Tronu; a nasze straszne Rewolucyje nie są czem innym jak tylko wypełnieniem jednego z największych polityków jak i mowcy: „Ci, którzy pochlebiają sercu Ludów owej skrytej „zasadzie niewiadomości i owej dzikiej wolności będącej przyczyną buntu, pod pozorem „pochlebiania Ludom, są w rzeczy samej pochlebami przywłaszczycielami Tronu i tyranów. „Lud dozwala sobie pochlebiać i przyjmie „iarzmo: i bywa, że ci, którzy pochlebiają Ludowi są właściwie namiennikami tyranów.“ (Bassuet, w piątej przestrodze do Protestantów.)

„Wy zaś, których wzywa zaufanie Króla dla wsparcia zgubnemi naukami wstrząsnionego Tronu; — wy, których my dla walczenia przeciwko tym naukom nzbroid obcemy, nauką, która się przez tyle nieszczęsnych wypadków stała nader potrzebną! Bronicie waszego i naszego Pana! Bronicie iego Najjasniejszą Rodzinę; bronicie Francyi; bronicie nas. Ah! Piorun, którego wzywają wnet na nich udziary. Uważcie nakoniec, uważcie dobrze, kogo dla pokonania zagrażającego nam anarchii Rewolucyjney potrzeba stawiać przeciwko teyże w pole, czyli iey współwinowayców czyli iey ofiary.“

„Co się mnie dotyczy, zbliżając się do celu meiego prawodawczego zawodu, opuszczę mównicę i te kratki z tem przekonaniem, żem nigdy nie stawał oszczerstwa i potwarzy przeciwko przykrościom i grubiaństwom, i zawsze odpowiadałem na nie w szetelnym zamiarze, nie mając sobie ani iednego słowa do wyrzucania, któreby nie miało za cel pokoju dla moiej Ojczyzny i publicznego dobra. (Nowe oklaski przyzwolenia we wszystkich częściach Izby.) Posiadacze Władzy. Wam powierzone jest dobro. Bronicie Tronu przeciwko sprzyjęnieniu się fałszywey nacji, który jest rekoymią naszego szczęścia, a nie mający sam żadney inney rekoymii jak tylko religię. O Bogdayby pod temi obiema ubronczemi Władzami, wszyscy Francuzi, iakichkolwiek zdań i wyznań, iakichkolwiek były ich rozdwojenia i omyłki, należeli nakoniec pokoy, wolność, zgodę i szczęście. Jeżeli ta to jest przeciwrwolucyja, powiem więc bez obawy, iż serce może życzy sobie iey gorąco. — W tey nadziei głosuję za projektem do prawa.“

W Izbie Parów na d. 25. Marca przyjęty został większością głosów iat przeciwko 86

projekt do prawa względem ograniczenia wolności osobistej, który równie poprzędnięzo w Izbie Deputowanych przyjęto.

Hrabia Artois był niedawno w S. Denis i przepędził półgodziny płacząc nad grótn swóiego Syna.

Sąd Paryżki (Asis) wżazał nie dawno trzy osoby na karę więzienia od 3, 12 do 24 miesięcy za mowy buntownicze miane po otrzymaney wiadomości o śmierci Xiążęcia. Po Departamentach zapadają podobne wyroki.

D. 26. w Strasburgu w tamteyszym Kościele katedralnym zaburzono na chwilę spokoyność. Ludziom młodym, którzy głośno rozzewiali w dzieciom bahazane tak surewo milczenie, że ci obrazili się, z czego przyszło do nieprzyjemnych kroków. Zaprowadzono ich do Kommissarza Policyi, który zaraz doniósł Władzy wyższej.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 27. Marca ciągły się dalej rozprawy, i ukończone zostały względem pierwszego i głównego artykułu projektu do prawa, o zaprowadzeniu na nowo Cenzury na gazety i pisma czasowe treści polityczney, artykuł ten podług ich rozpraw przyjęto w wyrazach następujących: „Ogłaszanie wolae dzienników i pism czasowych, poświęconych całkowicie lub w części „politycznym wiadomościom lub przedmiotom, „czyliby te w oznaczonych dniach lub nie i w „zeszytach wychodziły, zawieszają się aż do ni- „żey tu oznaczonego czasu.“ Dalszy ciąg rozpraw względem innych artykułów tegoż projektu do prawa, odroczone do dnia następującego.

Gdy na d. 25. Marca w Izbie Parów głosowano nad projektem do prawa względem ograniczenia wolności osobistej, Marszałkowie Kellermann w 72. roku, i Gouvion St. Cyr obudwa chorzy, kazali się zanieść do Izby, ażoby przeciwko temu prawu głosowali. Ostatni tylko był w stanie, Kellermann zaś wpadłszy uprzednie w wadłość powrócił do domu.

Zjednoczone Niderlandy.

Sąd najwyższy potwierdził teraz wyrok przeciwko P. Weisenbrauh wydawcy dziennika wskazyjący go na karę 500 złotych za umieszczenie w temże dzienniku odezwy Melchiora, z powodu której oskarżony został przez Posta Hiszpańskiego.

Rozporządzenie Policyjne wydane w Leodiam, obstrzaja mocno uważanie na paszporty podróźnych.